หลักการเกี่ยวกับการอนุญาตให้ส่งออกและส่งกลับสินค้าที่ใช้ได้สองทางแบบใช้ได้หลายครั้ง (Bulk License)

****

(๑)

สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และความจำเป็นที่ต้องตรากฎ

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกทางการค้าให้แก่ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับอาจทำให้มีรูปแบบการส่งออกสินค้าที่ใช้ได้สองทางชนิดเดียวกันให้แก่คู่ค้าเดิมเป็นประจำในหลายปลายทาง เมื่อกรมการค้าต่างประเทศเริ่มใช้บังคับมาตรการอนุญาตในระยะที่ ๒ กับสินค้าที่ใช้ได้สองทาง หมวด ๗ ระบบนำร่องและระบบอิเล็กทรอนิกส์การบิน หมวด ๘ ยานพาหนะและอุปกรณ์ทางทะเล และหมวด ๙ การบินอวกาศและการขับดัน และเพื่อให้สอดคล้องกับมติที่ประชุมคณะกรรมการควบคุมสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง ครั้งที่ ๒/๒๕๖๙ เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๙ ที่มีมติเห็นชอบให้มีระบบการอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้ง จึงมีความจำเป็นต้องออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการอนุญาตให้ส่งออกและส่งกลับสินค้าที่ใช้ได้สองทางแบบใช้ได้หลายครั้ง

(๒)

คำอธิบายหลักการหรือประเด็นสำคัญของหลักการของกฎ

- **กำหนดให้มีใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้ง (Bulk/Multi-Use License)** เพื่อให้ผู้ประกอบการซึ่งผ่านหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด สามารถใช้ใบอนุญาตฉบับเดียวสำหรับการส่งออกหรือส่งกลับสินค้าที่ใช้ได้สองทางชนิดเดียวกันไปยังคู่ค้าเดิมเป็นประจำได้หลายครั้งตามอายุและปริมาณที่กำหนดในใบอนุญาต แทนการขออนุญาตเป็นรายครั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าและลดภาระของผู้ประกอบการ
- **กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้ง** สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับแนวปฏิบัติสากล โดยเฉพาะประเทศในอาเซียน เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ โดยได้คำนึงถึงความสมดุลระหว่างประสิทธิภาพในการควบคุมกับการอำนวยความสะดวกทางการค้า
- **กำหนดให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้งต้องมีใบรับรองระบบงานควบคุมสินค้า (Internal Compliance Program: ICP)** ซึ่งจะแสดงได้ว่าผู้ได้รับใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้งมีระบบการกำกับดูแลและควบคุมการส่งออกหรือส่งกลับสินค้าที่ใช้ได้สองทางที่มีประสิทธิภาพเหมาะสม มีความเข้มงวด เป็นไปตามมาตรฐาน และผ่านการตรวจสอบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศกำหนด
- **กำหนดกลไกการกำกับดูแลและตรวจสอบผู้ได้รับใบอนุญาต** โดยมีกลไกให้ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องรายงานการส่งออกหรือส่งกลับและต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดส่งผลให้กรมการค้าต่างประเทศสามารถตรวจสอบการดำเนินการของผู้ได้รับใบอนุญาตได้ตลอดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างต่อเนื่อง
- **กำหนดมาตรการกรณีไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาต** กรมการค้าต่างประเทศจะพักใช้ใบอนุญาตเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑๒๐ วัน หากผู้ได้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในใบอนุญาตให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด กรมการค้าต่างประเทศจะเพิกถอนใบอนุญาต

(๓)

บุคคลที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎ

ผู้ที่ประสงค์จะส่งออกหรือส่งกลับสินค้าที่ใช้ได้สองทางชนิดเดิมไปยังผู้รับสินค้าเดิมเป็นประจำและต้องการขอใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้งจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด โดยหลักเกณฑ์ที่อาจสร้างผลกระทบต่อผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญ คือ ผู้ประกอบการต้องมีใบรับรองระบบงานควบคุมสินค้าที่ออกโดยกรมการค้าต่างประเทศจึงจะสามารถยื่นคำขอรับใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้งได้ อย่างไรก็ดีใบอนุญาตแบบใช้ได้หลายครั้งจะช่วยลดภาระในการดำเนินการของผู้ประกอบการ อีกทั้ง ยังทำให้การค้าคล่องตัวมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น

(๔)

เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้มีระบบอนุญาต

การมีระบบอนุญาตเป็นกลไกที่จำเป็นในการตรวจสอบผู้ใช้สุดท้ายและการใช้สุดท้ายของสินค้าที่ใช้ได้สองทางเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าสินค้าดังกล่าวจะไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่เกี่ยวข้องกับการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง และยังทำให้การกำกับดูแลสินค้าที่ใช้ได้สองทางมีประสิทธิภาพซึ่งอาจช่วยลดความเสี่ยงในการที่ประเทศไทยจะถูกใช้เป็นฐานการผลิตหรือส่งผ่านสินค้าดังกล่าวไปยังกลุ่มผู้ก่อการร้ายได้

****